

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön vuoden 2024 talousarvion ja strategian osavuosikatsaus 2 tilanteessa 31.7.2024

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toiminnan ja tuloksen analyysi

Vuoden 2024 talousarviossa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on arvioitu olevan keskimäärin 16 377 lasta. Kevätkaudella varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on ollut keskimäärin 16 588 lasta, eli 211 lasta ennakoitua enemmän. Lasten määrän kasvu kohdistuu kunnallisiin päiväkoteihin, joissa lapsia on ollut keskimäärin noin 300 lasta ennakoitua enemmän. Kunnallisessa perhepäivähoidossa, yksityisen hoidon tuen päiväkodeissa ja ostopalveluissa on ollut keskimäärin jonkin verran ennakoitua vähemmän lapsia. Palvelusetelipäiväkodeissa kevään toteutunut lapsimäärä vastaa ennakoitua määrää; alle 3-vuotiaiden osuus on kuitenkin hiukan ennakoitua isompi.

Kotihoidon tuella on kevään aikana ollut keskimääräisesti ennakoitua selkeästi vähemmän lapsia. Kevätkaudella keskimääräinen lapsimäärä oli 2 276, joka on noin 400 vähemmän kuin talousarviossa.

Alle 3-vuotiaiden lasten määrä päiväkodeissa (kaikki järjestämismuodot) on ollut koko alkuvuoden aiempaa korkeampi. Alle 3-vuotiaiden keskimääräinen osuus tammi-toukokuussa on ollut 24 % (2023 vastaava luku 23 %). Ikäjakaumat vaihtelevat järjestämismuotojen välillä. Kunnallisissa päiväkodeissa alle 3-vuotiaita on ollut keskimäärin 23 %, kun vastaava osuus palvelusetelipäiväkodeissa on ollut 35 %.

Useissa kunnallisissa päiväkodeissa on kevään aikana lisätty henkilöstöä ja perustettu uusia ryhmiä päiväkodin yhteisiin tiloihin, jotta uudet hakijat on saatu sijoitettua. Näissä ns. poikkeusjärjestelyissä on ollut keväällä noin 470 lasta. Osaa poikkeusjärjestelyistä joudutaan jatkamaan syyskaudella, jolloin varhaiskasvatukseen sijoitetaan runsaasti uusia lapsia.

Varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvun lisäksi haasteena on useiden kunnallisten päiväkotien samanaikainen väistötarve päiväkotitilojen kiireellisten ja osin suunniteltujen laajempien korjaustoimien ajalle.

Varhaiskasvatuksen henkilöstötilanne jatkuu haastavana. Kilpailu henkilöstöstä on jatkunut pääkaupunkiseudulla. Henkilöstön saatavuusohjelmatyötä on jatkettu kaupungin henkilöstöyksikön johtamassa työryhmässä sekä osallistuttu Opetus- ja kulttuuriministeriön ja suomen kuuden suurimman kaupungin allianssi-työhön. Espoon suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettajista tehtävässä edellytetty kelpoisuus on vain noin puolella tehtäviä hoitavista. Tilanteessa on vaihtelua yksiköiden välillä.

Henkilöstöä on kannustettu opiskeluun. Kaupunginjohtajan päätöksellä varhaiskasvatuksen opettajiksi ja erityisopettajiksi, varhaiskasvatussyksiköiden johtajiksi ja varhaiskasvatuksen sosionomiksi pätevoityville henkilöille voidaan myöntää kelpoisuuden hankkimista varten tietyin ehdoin täydet palkkaedut enintään neljän kuukauden ajalta. Oppisopimuskoulutusta lastenhoitajan tehtäviin on jatkettu. Valtion ja kuuden suurimman kaupungin yhteisessä allianssityössä on etsitty ratkaisuja henkilöstöpulaan, ja ensimmäisten hankkeiden käynnistämiseen valmistaudutaan.

Apulaisjohtajamallia on toteutettu suunnitelman mukaisesti ja laajennettu kaikille palvelualueille.

Talous

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion tulojen 21,3 milj. euroa, arvioidaan ylittävän talousarvion 0,4 milj. eurolla.

Myyntituottojen arvioidaan alittuvan 0,3 milj. eurolla muilta kunnilta ja ELY-keskukselta saatavien tulojen osalta. Asiakasmaksutuloja arvioidaan kertyvän 1,7 milj. euroa vähemmän. Hankerahoituksista saatavia tuloja arvioidaan kuitenkin kertyvän 2,4 milj. euroa ennakoitua enemmän. Hankerahoitustuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 4,4 milj. euroa.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen menojen 289,1 milj. euroa arvioidaan ylittävän talousarvion 7,0 milj. eurolla.

Henkilöstö- ja työvoimanvuokrausmenojen arvioidaan ylittävän 4,3 milj. eurolla. Yleiskorotuksen lisäksi varhaiskasvatukseen kohdennettiin järjestely-, paikallis- ja keskittämiseriä. Korotukset ylittävät 0,5 milj. eurolla talousarvioon tehdyn varauksen. Ylityspaineeseen vaikuttaa lisäksi hankerahoituksien käyttö. Hankerahoitusmenoja arvioidaan kertyvän 5,3 milj. euroa. Henkilöstön rekrytointi- ja saatavuusvaikeudet ovat vaikuttaneet siihen, että henkilöstöä ei ole saatu palkatuksi tarpeen mukaisesti ja syksyn vaikutukset tarkentuvat loppuvuoden aikana.

Palvelusetelimenojen arvioidaan ylittävän 5,7 milj. euroa. Palvelusetelimenojen ylitykseen vaikuttavia tekijöitä: lasten määrä on kasvanut 200 lapsella joulukuusta 2023, alle 3-vuotiaiden osuus on huomattavan korkea, palvelusetelin arvon korotus 1.6.2024 lukien. Lisäksi kustannusten kasvuun on vaikuttanut lapsen tukeen myönnetty palvelusetelin korotukset ja takautuvat maksut sekä perheen maksamien asiakasmaksujen osuuden vähentyminen, mikä nostaa kunnan kustannusta.

Kotihoidon tuen menojen arvioidaan alittuvan 2,0 milj. euroa, lasten määrän vähentyessä. Aineisto- ja muiden kustannusten arvioidaan alittuvan 0,5 milj. euroa. Sisäisten menojen arvioidaan alittuvan 0,5 milj. euroa toimitilavuokrakustannuksista.

Toimintatulojen ja -menojen vaikutukset sekä alitus-/ylityspaineet tarkentuvat syksyn edetessä.

Varhaiskasvatuksen toiminta on pääsääntöisesti lakisääteistä. Mikäli mahdolliseen ylitykseen tarvittavaa lisämäärärahaa ei saada, joudutaan varhaiskasvatuksen ei-lakisääteisistä palveluista, kuten avoimen varhaiskasvatuksen toiminnasta sekä lasten hoidon tukien kuntalisistä, luopumaan.

Investointimenojen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulostavoitteet

Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen arvioidaan nousevan tavoitteen mukaisesti. Varmistus saadaan vuoden lopun tilanteesta, kun väestötiedot valmistuvat.

Henkilöstön, huoltajien ja johtajien tyytyväisyyttä varhaiskasvatuksen laatuun mitataan jälleen syyskauden aikana ja tulokset saadaan viimeistään vuoden lopussa.

Tehtäviinsä kelpoisen henkilökunnan osuus raportoidaan kaksi kertaa vuodessa, helmikuun ja syyskuun tilanteesta. Ajantasaiset kelpoisuustiedot raportoidaan OVK 3:n yhteydessä.

Työfiilismittarikysely on toteutettu touko-kesäkuussa, mutta tulokset eivät valitettavasti ehtineet OVK 2 raportointiaikatauluun.

Vieraskielisen henkilökunnan osuus oli kesäkuun lopussa 18,3 %. Osuus on kasvanut lähtöarvoon (14,4 %) verrattuna.

Lasten määrä palveluseteliyksiköissä jatkaa kasvua; toukokuussa lapsimäärä oli 1 800 lasta. Palvelusetelipäiväkotien määrä on kasvanut yhdellä keväällä ja tulee kasvamaan syksyn aikana

vielä neljällä, kun päiväkoteja siirtyy yksityisen hoidon tuelta palvelusetelille. Huoltajien tyytyväisyyttä palvelusetelipäiväkodeissa mitataan uudelleen syksyn aikana.

Palvelusetelitoimintaa on kehitetty yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. 1.8.2024 alkaen palvelusetelituottajat kirjaavat lasten poissaolot ja henkilökunnan läsnäolotiedot eVakaan. Jatkossa esiopetusikäisen lapsen jatkaessa esiopetuksen toimintavuoden jälkeen varhaiskasvatuksessa, kouluun siirtyvän lapsen osalta maksetaan palvelusetelin arvo heinäkuun loppuun asti, jos lapsen palvelusopimus on voimassa 31.7. asti.

1000 EUR Suomenkielinen varhaiskasvatus	Muutettu talousarvio 2024	Ennuste 2024	Poikkeama ENN-MTA	Toteuma-% 2024
Myyntituotot	1 100	798	-302	9,0%
Maksutuotot	18 200	16 485	-1 715	50,0%
Tuet ja avustukset	2 000	4 423	2 423	109,1%
Vuokratuotot	-	-	-	-
Muut toimintatuotot	40	14	-26	19,2%
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	21 340	21 720	380	53,4%
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-
Henkilöstökulut	-1 35 403	-1 34 382	1 021	64,3%
Palvelujen ostot	-56 468	-66 869	-10 401	66,7%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 326	-2 943	384	39,3%
Avustukset	-31 050	-29 050	2 000	53,6%
Vuokrat	583	-25	-608	-2,2%
Muut toimintakulut	-552	-464	88	21,6%
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-226 217	-233 734	-7 517	63,1%
Sisäinen myynti	-	-	-	-
Sisäiset ostot	-62 871	-62 358	512	56,4%
Toimintatuotot yhteensä	21 340	21 720	380	53,4%
Toimintakulut yhteensä	-289 087	-296 092	-7 005	61,7%
TOIMINTAKATE	-267 747	-274 372	-6 625	62,3%